[2018] 13 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1053

ਸੇਬਾਸਟਿਆਨੀ ਲਾਕਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ

(2018 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 10588-10589)

ਅਕਤੂਬਰ 12, 2018

[ਮਦਨ ਬੀ ਲੋਕੁਰ, ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ ਅਤੇ

ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1988: ਧਾਰਾ 168 ਘਾਤਕ ਹਾਦਸਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ - ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਮਦਨ - 58,565/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਮਦਨ 50,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ - ਉਸਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ 1/3 ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 40,00,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੱਦਾਂ ਲਈ 90,000/- ਰੁਪਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁੱਲ 40,90,000/- ਰੁਪਏ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਲਾਭ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 50,082/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਘਟਾ ਕੇ 50,000/- ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। 36,00,000/- ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ: ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਨਾ ਤਾਂ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਾ ਹੀ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਨ - ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ਼ ਉੱਥੇ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਟੈਰਟ-ਫੀਸਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਰਕਮ ਸਿਰਫ਼ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਰਕਮ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਕੰਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ ਹੈ - ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਕਮ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 15% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਹੋਰ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਰਕਮ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਆਫਸੈੱਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਖਰੀ ਕੱਢੀ ਗਈ ਆਮਦਨ ਨੂੰ 58,565/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਧਾ ਕੇ 50,00,000/- ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੱਕ।

ਫੈਸਲੇ:

ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ - ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ: ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਦਿਲ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ - ਕੋਈ

ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:

1. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 5,00,000/- ਰੁਪਏ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਦਿਲ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਅਦਾਲਤ ਜੋ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 3][1058-ਡੀ]

2.1 ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 168 ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ "ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਆਵਜ਼ਾ" ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰੀਕਾ ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ 'ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਆਵਜ਼ਾ' ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। "ਨਿਰਪੱਖ" ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨਹੀਂ। [ਪੈਰਾ 5][1059- ਏ-ਬੀ]

2.2 ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਨਾ ਤਾਂ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਾ ਹੀ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਮਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ/ਆਸ਼ਰਿਤ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 'ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਆਵਜ਼ਾ' ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਕੁਦਰਤੀ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਜ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਲਾਭ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਜਾਂ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਰਕਮਾਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।[ਪੈਰਾ 12][1063- ਈ-ਐੱਚ]

2.3 ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸਗੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਉਸਨੇ ਪਾਲਿਸੀ ਲਈ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਰਕਮ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰੀਕਾ ਹੋਵੇ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਰਕਮਾਂ ਇਸ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੱਚਤ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ, ਸ਼ੇਅਰ, ਡਿਬੈਂਚਰ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਟੈਰਟ-

ਫੀਜ਼ਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਿਆਣਪ ਭਰੀ ਵਿੱਤੀ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 13] [1064-ਏ-ਸੀ]

2.4 ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਹੁਣ ਸੇਵਾ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹਨ। ਇਹ ਮੁਲਤਵੀ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਹਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇਸ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਰਕਮ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਹ ਰਕਮਾਂ ਮੌਤ 'ਤੇ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹਨ, ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕੱਟਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 14][1064-ਡੀ]

2.5 ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ਼ ਉੱਥੇ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਟੋਰਟ-ਫੀਸਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਕਮ ਸਿਰਫ਼ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 16][1064- ਐੱਫ]

2.6 ਕਰਮਚਾਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਲਾਭ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਲਾਭ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ 27,43,991/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਲਗਭਗ 50,082/- ਰੁਪਏ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ। 50,082/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਇਹ ਰਕਮ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਹੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ 27,43,991/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ 12% ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ 3,30,000/- ਰੁਪਏ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 27,500/- ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਲਗਭਗ 50,000/- ਰੁਪਏ ਭਾਵ ਲਗਭਗ 22,500/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਹੋਰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ 30.04.2021 ਤੱਕ ਲਗਭਗ 7 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। [ਪੈਰਾ 18, 19 ਅਤੇ 20][1064- ਜੀ-ਐੱਚ; 1065- ਏ-ਸੀ]

2.7 ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਐਮਏਸੀਟੀ ਕੇਸ ਦੇ ਖਾਸ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੱਖ ਕੇ ਸਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਰਕਮ, ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਕੇਸ ਦੇ ਖਾਸ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 15% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਹੋਰ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ, 'ਸਹੀ' ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 21][1065-ਡੀ- ਈ]

ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 21][1065-ਡੀ- ਈ]

2.8 ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਖਰੀ ਕੱਢੀ ਗਈ ਆਮਦਨ ਡੀਏ ਸਮੇਤ 58,565/- ਰੁਪਏ ਸੀ। ਇਸ ਰਕਮ 'ਤੇ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਸਹੀ ਗਣਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਗਭਗ 2,565/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਟੌਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 56,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵ 18,667/- ਰੁਪਏ, ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ 37,333/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਬਕਾਇਆ ਛੱਡ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਜੋਂ, ਜੋ ਕਿ 4,47,996/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਬਣਦਾ ਹੈ। 11 ਦਾ ਗੁਣਕ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ 49,27,956/- ਰੁਪਏ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 15,000/- ਰੁਪਏ, ਸਮੂਹ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 40,000/- ਰੁਪਏ, ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ 15,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਯਾਨੀ ਕੁੱਲ 49,97,956/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜੋ ਕਿ 50,00,000/- ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਗੋਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਕਮ 'ਤੇ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੱਕ 9% ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। [ਪੈਰਾ 22][1065- ਐੱਫ-ਐੱਚ, 1066- ਏ]

ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਡੀਟੀਸੀ (2009) 6 ਐਸਸੀਸੀ 121: [2009] 5 ਐਸਸੀਆਰ 1098; ਹੈਲਨ ਸੀ. ਰੇਬੇਲੋ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਐਸਆਰਟੀਸੀ (1999) 1 ਐਸਸੀਸੀ 90: [1998] 1 ਸਪਲ. ਐਸਸੀਆਰ 684; ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੈਟਰੀਸ਼ੀਆ ਜੀਨ ਮਹਾਜਨ (2002) 6 ਐਸਸੀਸੀ 281: [2002] 3 ਐਸਸੀਆਰ 1176; ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ (2017) 16 ਐਸਸੀਸੀ 680; ਵਿਮਲ ਕੰਵਰ ਬਨਾਮ ਕਿਸ਼ੋਰ ਦਾਨ (2013) 7 ਐਸਸੀਸੀ 476 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ,

ਰਿਲਾਇੰਸ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ (2016) 9 ਐਸਸੀਸੀ 627: [2016] 6 ਐਸਸੀਆਰ 488 - ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾਵਾਨ।

ਪੇਰੀ ਬਨਾਮ ਕਲੀਵਰ 1969 ਏਸੀਜੇ 363 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2009] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1098 ਪੈਰਾ 3 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2016] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 488 ਡਿਸਟਿੰਗੂਏਟਡ ਪੈਰਾ 4

[1998] 1 ਸਮਰਥਨ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 684 ਪੈਰਾ 4 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2002] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1176 ਪੈਰਾ 4 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

(2017) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 680 ਪੈਰਾ 4 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

(2013) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 476 ਪੈਰਾ 9 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

1969 ਏ.ਸੀ.ਜੇ. 363 ਪੈਰਾ 15 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸੇਬਾਸਟਿਆਨੀ ਲਾਕੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 10588-10589 ਆਫ਼ 2018

21.12.2017 ਨੂੰ ਕਟਕ ਵਿਖੇ ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਐਮ.ਏ.ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 372 ਅਤੇ 2016 ਦੇ 508 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਹਿਤੇਂਦਰ ਨਾਥ ਰੱਥ, ਅਵਿਜੀਤ ਪਟਨਾਇਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਧੀਰ ਨਾਗਰ, ਸਿਧਾਰਥ ਖਟਾਨਾ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ 21.12.2017 ਨੂੰ ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਟਕ ਵਿਖੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਦੁਆਰਾ 40,90,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ-ਕਮ-ਪੰਜਵਾਂ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟਸ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਰੁੜਕੇਲਾ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਮਏਸੀਟੀ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 36,00,000/- ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3. ਐਮਏਸੀਟੀ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਮੂਲ ਤਨਖਾਹ 51,328/- ਰੁਪਏ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ 7,237/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਡੀਏ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਯਾਨੀ ਉਸਨੂੰ ਕੁੱਲ 58,565/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਮਏਸੀਟੀ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 50,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ 1/3 ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 33,333/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਡੇਟਾਮ ਅੰਕੜਾ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ 52 ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਡੀਟੀਸੀ[1] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਮਏਸੀਟੀ ਨੇ 11 ਦਾ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 40,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ, ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ 25,000/- ਰੁਪਏ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 5,000/- ਰੁਪਏ, ਸੰਘ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 50,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 10,000/- ਰੁਪਏ ਭਾਵ ਕੁੱਲ 40,90,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਲਾਭ ਯੋਜਨਾ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਈਐਫਬੀ ਸਕੀਮ') ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 50,082/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲਗਭਗ 5,00,000/- ਰੁਪਏ ਘਟਾ ਕੇ 36,00,000/- ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਦਿਲ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਹੁਕਮ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ

[1](2009) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 121

[2](2016) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 627

[3](1999) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 90

[4](2002) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 281

[5](2017) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 680

ਅਦਾਲਤ ਜੋ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਇਸਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

4. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਖਰੀ ਕੱਢੀ ਗਈ ਆਮਦਨ ਡੀਏ ਸਮੇਤ 58,565/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਸੀ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਈਐਫਬੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ 50,082/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਲਾਇੰਸ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ[2] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਰਕਮ ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ/ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹੈਲਨ ਸੀ. ਰੇਬੇਲੋ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਐਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੈਟਰੀਸ਼ੀਆ ਜੀਨ ਮਹਾਜਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੋਈ ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ 15% ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

5. ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਐਕਟ') ਦੀ ਧਾਰਾ 168 ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ "ਸਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ" ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰੀਕਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 'ਸਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ' ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। "ਸਹੀ" ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨਹੀਂ।

6. ਰਵਾਇਤੀ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਏ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਲਾਭਾਂ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਰਵਾਇਤੀ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਥਿਤੀ ਸੀ ਕਿ ਟੋਰਟ-ਫੀਜ਼ਰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ।

7. ਹੈਲਨ ਸੀ. ਰੇਬੇਲੋ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਪੈਨਸ਼ਨ, ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਕਦ, ਬੈਂਕ ਬੈਲੇਂਸ, ਸ਼ੇਅਰ, ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਆਦਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਆਰਥਕ ਲਾਭ' ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ:

ਸੇਬਾਸਟਿਆਨੀ ਲਾਕੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.]

"35. ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਯੋਗਦਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸ ਦੁਰਘਟਨਾ ਮੌਤ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਰਕਮ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੀ ਯਕੀਨੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਕਮ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਦਸਾ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵੀ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਮੌਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਤੱਕ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੌਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਦੁਬਾਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਦੁਬਾਰਾ, ਇਹ ਰਕਮ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੌਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਦਮ ਜਾਂ ਅਚਨਚੇਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਕਦੀ, ਬੈਂਕ ਬੈਲੇਂਸ, ਸ਼ੇਅਰ, ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ, ਆਦਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਹੈ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਿਰਫ ਦੁਰਘਟਨਾ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕਟੌਤੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ "ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ" ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਜਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਗਠਜੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੰਧ ਦੀ ਕੋਈ ਝਲਕ ਹੈ। ਬੀਮਾਯੁਕਤ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਉਹ ਰਕਮ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਲਈ ਟੋਰਟਫੀਜ਼ਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਣਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਸੱਟ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਏ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਰਕਮ ਦੇ ਫਲ ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੀ ਹੈ।"

8. ਪੈਟਰੀਸ਼ੀਆ ਜੀਨ ਮਹਾਜਨ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ। ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ $2,50,000/- ਦੀ ਰਕਮ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ 8 ਜਾਂ 9 ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤਾ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟਿਆ ਜਾਵੇ। ਹੈਲਨ ਸੀ. ਰੇਬੇਲੋ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਸਮੇਤ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:

"36. ਅਸੀਂ ਹੈਲਨ ਰੇਬੇਲੋ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਲਾਭ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਦੁਰਘਟਨਾ ਮੌਤ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਕਮਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਰਕਮ ਦਾ ਦੁਰਘਟਨਾ ਸੱਟ ਜਾਂ ਮੌਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਕਟੌਤੀਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਰਕਮ ਅਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਮੌਤ ਵਿਚਕਾਰ ਕੁਝ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਉਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ (ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ) ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੱਟਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਕੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਬੀਮਾ ਰਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਭੱਤਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੈਟਰੀਸ਼ੀਆ ਮਹਾਜਨ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਦੁਰਘਟਨਾ ਮੌਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਯੋਗਦਾਨ ਫੰਡ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਟੈਕਸ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਕੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਡਾ. ਮਹਾਜਨ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਮੌਤ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ। ਜੇਕਰ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ" ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇੰਨੀ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਪੀੜਤ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਮੌਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੁਰਘਟਨਾ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਇਜ਼ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੀ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਲਾਭ, ਸ਼ਾਇਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ

ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੱਚਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਆਦਿ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਗਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਰਿਟਰਨ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ।"

9. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਮਲ ਕੰਵਰ ਬਨਾਮ ਕਿਸ਼ੋਰ ਦਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੈਲਨ ਸੀ. ਰੇਬੇਲੋ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਯੋਗ 'ਪੈਕਿਊਨੀਰੀ ਲਾਭ' ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਤਰਸਯੋਗ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

10. ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ ਜੋ ਹਰਿਆਣਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਲਈ ਹਮਦਰਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਿਯਮ, 2006 (ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 'ਉਕਤ ਨਿਯਮ') ਦੇ ਨਿਯਮ 5 (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਕੱਢੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਰਕਮ ਮਿਲਦੀ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ 25,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੈਲਨ ਸੀ. ਰੇਬੇਲੋ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ, ਪੈਟਰੀਸ਼ੀਆ ਜੀਨ ਮਹਾਜਨ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਵਿਮਲ ਕੰਵਰ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਹੈਲਨ ਸੀ. ਰੇਬੇਲੋ ਜਾਂ ਪੈਟਰੀਸ਼ੀਆ ਜੀਨ ਮਹਾਜਨ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਢੁਕਵੀਆਂ ਹਨ:

11. ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਗੁਣਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ (ਉਪਰਾ) ਦੁਆਰਾ ਗੁਣਕ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

12. ਕਾਨੂੰਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਨਾ ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਾ ਹੀ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਮਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ/ਆਸ਼ਰਿਤ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ

[6](2013) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 476

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 'ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਆਵਜ਼ਾ' ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਕੁਦਰਤੀ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਕੰਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਜਾਂ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਰਕਮਾਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

13. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸਗੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਉਸਨੇ ਪਾਲਿਸੀ ਲਈ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਰਕਮ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਇਕੱਠੀ ਹੁੰਦੀ, ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਰਕਮਾਂ ਇਸ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੱਚਤ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ, ਸ਼ੇਅਰ, ਡਿਬੈਂਚਰ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਟੈਰਟ-ਫੀਜ਼ਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਵਿੱਤੀ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ।

14. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਹੁਣ ਸੇਵਾ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹਨ। ਇਹ ਮੁਲਤਵੀ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਹਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇਸ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਰਕਮ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਹ ਰਕਮਾਂ ਮੌਤ 'ਤੇ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹਨ, ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

15. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੇਰੀ ਬਨਾਮ ਕਲੀਵਰ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਸ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਰਕਮ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਫਲ ਹੈ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਫਲ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਇਸਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

16. ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਟੈਰਟ-ਫੀਸਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ ਹੈ।

17. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਈਐਫਬੀ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕੱਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

18. ਈਐਫਬੀ ਸਕੀਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਲਾਭ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

[7]1969 ਏ.ਸੀ.ਜੇ. 363

19. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ 27,43,991/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਲਗਭਗ 50,082/- ਰੁਪਏ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ। 50,082/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਇਹ ਰਕਮ ਈਐਫਬੀ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਹੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ 27,43,991/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ 12% ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਇਹ 3,30,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਜਾਂ 27,500/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਲਗਭਗ 50,000/- ਰੁਪਏ ਭਾਵ ਲਗਭਗ 22,500/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਹੋਰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ 30.04.2021 ਤੱਕ ਲਗਭਗ 7 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

20. ਉਪਰੋਕਤ ਭੁਗਤਾਨ ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ ਕੇਸ (ਉੱਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕੱਟਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

21. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਮਏਸੀਟੀ ਕੇਸ ਦੇ ਖਾਸ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੱਖ ਕੇ ਸਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਰਕਮ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਖਾਸ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 15% ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਈਐਫਬੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਹ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, 'ਸਹੀ' ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੋਵੇਗਾ।

22. ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਖਰੀ ਕੱਢੀ ਗਈ ਆਮਦਨ DA ਸਮੇਤ 58,565/- ਰੁਪਏ ਸੀ। ਇਸ ਰਕਮ 'ਤੇ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਸਹੀ ਗਣਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਗਭਗ 2,565/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਟੌਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 56,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵ 18,667/- ਰੁਪਏ, ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ 37,333/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਬਕਾਇਆ ਛੱਡ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਜੋਂ, ਜੋ ਕਿ 4,47,996/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਬਣਦਾ ਹੈ। 11 ਦਾ ਗੁਣਕ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ 49,27,956/- ਰੁਪਏ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 15,000/- ਰੁਪਏ, ਸੰਘ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 40,000/- ਰੁਪਏ, ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ 15,000/- ਰੁਪਏ ਯਾਨੀ ਕੁੱਲ 49,97,956/- ਰੁਪਏ

ਜੋ ਕਿ 50,00,000/- ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਗੋਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਰਕਮ 'ਤੇ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੱਕ 9% ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ/ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

23. ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ

ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ